

L a t w e e f c h u   A w i s e s .

Nr. 39. Zettortdeenâ 27tâ Septempera 1834.

Z a u n a s   s i n n a s .

Kahds kungs, patlabban no Amerikas us Englanderu-semmi atnahzis, palikke flims. Speedejs speede, wehmeens greeseh's un pa eefschahm lehze un kustejahs nesin kas. Ahrste, peesaukts, isklaufinaja winnu, woi warrbuht pats nesinnoht, no ka flimmiba zehlfusees? Nu flimneek's atminneja, effus Amerikâ, mas deenas preeksch isnah'schanas, karstâ deenâ dikti flahp'dams, uhdeni no tahdas uppes dsehris, fur pa dibvenu, nodsehrees, eeraudsijs leelu pulku t'schuh'sku pehda garrumâ, peldoht. Sahles, fo ahrste dewe, nelihdseja. Beidoht dakteris flimmam kahdu pahru deenu pawissam ehst aïsleedse. Wehmeens jo niknaki fahze nahzin, eefschas jo niknaki greeseh's, zilweks palikke sils un bruhns gihmi un drihs jau dohmaja, nahwe flaktu. Slimneekam bija gultâ issteepuscham augschpehdur gullohts mutte jaturr walkâ un dakters tam turreja pee walkas muttes blohdu ar filtu peenu. Nu us reisi flimmaj's gluschi noht palikke, jo faklâ tikke kâ fashnaugts. Bet no muttes is'schahwe — t'schuh'ska galwu, kas fahrigi pehz peena mehfoja un laifsijahs. Blohda pamasitin tikke aïswilkta, un t'schuffa, wairak us preekschu dohdamees, no flahstahwedama wihra droh'schi kerta un pawissam iswilkta. Wahjajs nu gluschi weffels effoht.

Preeksch pahri gaddeem noschahwe pasaules-apstaigatajs, Alkibiad Lawernjeh ar wahrdu, netahl no Bukarest-pilsehtas Moldawiâ lahzi, kas wairak kâ 6½ (6 Zelgawas pehdas) augsfumâ turreja. Garrums no pascha frustkaula galla, fur kippa eefahkâhs, lihds außs = starpi bija 19 pehdas (Zelgawâ 17½). Dabbas = gudri dakteri is'rehfinaja pehz winna faulu buh'schanas, lahzi's effoht 170 lihds 180 gaddus wezs bijis. Kad ahda swehram bija nowilkta, tad no

scha laht'scha dabjuja 780 lihds 800 Sprantscha mahrzimus (Zelgawâ un Nihgâ zaurzaurehm 470 mahrzini) tauku un pahripalikfufe galla ar fauleeni swehre wehl 963 Sprantscha mahrzimus (Zelgawâ un Nihgâ zaurzaurehm 573 mahrzini). — Schkeet, effoht Sibiriâs-semmes lahzi's bijis, kas jaktneek'em reisureisehm trauzeh'ts pehdigi us Moldawiju aïsbehd'sis.

N. R.

S c h u h p u   g o h d s .

Schuhpis nahze no frohga leelidamees, un pats ar sewi skanni runnadams: „schodeen gan, flaweta pijohle, pilna galwina tikke. Nu esnu baggats ka deedelneek's un peldu smar'schigâ strauti. Kaut jelle zits kahds zilweks sinnatu, zif laimigs un baggats esnu un kahds gohds man noteek.“ „„Ahu, mulki!““ tâ winnam usfauze zits, winnam pakkal eedams, „„kahda laime tew taggad irr, un kas tas par strauti, kurrâ peldi?““ „„Eh nu, leela leeta to fapraft; kad man fakls pilns, tad man laimes un baggatibas deesgan, un tad manna dwehfele peld brandwihns strauti.““ „„Bet kas tad taws gohds irr?““ „„Mans gohds irr, kad zeltmalli pakrihtu, tad wiffi sunni, kas garram teff, pakkal-kahju man taisni wirsü zillajoh't pazett.““

Teefcham, schuhpu gohds irr zubku gohds!

Adams Latweetehn.

Zif dauds tee kohli leeti derr, kas Widsemmes un Kursemmes meschds aug?

(Skattees Nr. 38.)

Sinnams, ka Deews neko naw raddijis, kam ne buhtu fawa ihpaschiga dabba, jeb ihpaschigi spehki, jeb ihpaschiga geldeschana. Tâ katrai

sahlitei, katram kohkam un katram raddijumam pafaulé. Juhš simmat, eekam Meschineeka mahjäs par fainneeku tappu, muischä biju par sullaini. Tur no muhsu schehliga leela lunga behrneem un ta aumeistera, kas winnus skohleja, eemahzijohš us wissahm leetahm, fo Deews rad-dijis, usmanniht. Meschineekös tolaik' eeksch puschotra gaddeem diwi fainneeki isnihke, pehz tam, ka ta mahja zaur to jaumu Balkas *) lifkumu bija tik augsti uswehrteta. Saru Maiju, kas taggad mans laulahš draugs, gribbeju prezzeht, pehz weetas glühneju, no leelafunga Meschineeka-mahjas prassiju, dabuju, Maiju apnehm un Deews muuns un muhsu astoneem behrneem tehwischfigi palihdsjeis lihds schai deenai. Bet man pascham turklaht bija jazihstahš. No fawa lihduma es wissus leeta-kohfus, kas semmè bija zirstas, istassiju; manni ganni pa fillu ifgaddu lihds 4 pohdus swekka, lihds 3 muzzas sehnu, un 10 — 15 pohdus kaltetas sahles un saknes fameleja, kas pilsehtä par labbu kapeiku tappe pahrdohstas. Ifgaddu wissmasaf par gattaweem traufceem, wahgeem un kammanahm un par meddu un bittehm sawus 20 — 30 rublus sudraba eenehmu. — Prohtans, ka mas dabuju gulleht; bet jo mas gull, jo stipri fauli un muddigs prahts zilwekam roh-nahs. To tizzait. Un ka arri juhs daudsinas no tahš affas warrat finelt, fur man baggata pahrtischana irr zehlfcees, tad es schoreis' jumš pahr teem kohfeem, kas Widsemme un Kursemme atrohnami, un ta labbuma, fo no winneem warr eenahft, gribbu stahstih. Warr buht, zittu reisi arri par sahlehm, pukkehm un saknehm, fo no teem sinnu, fazzischu.

I. Klaw a. Aplaffi ap Zahneem no wisseem sarreem, kas no appakshas lihds puschohkam sneeds, lappas. Bet tahš wirsejas lappas atstahji, jo tee no debbescheem to auglibu eesisch. Schahš falassitas lappas geld lohpeem par sinek-

figu un wesseligu barribu. Diwi zilweki warr weenä deenä, fur papilnam klawu irraid, trihs stiprus wesimus lappu falassih. Ruddeni, kad lappas kriht, lassitahš krittuschas lappas; tahš geld pee maishes zepschanas par glihtu paklahju sem klaipa, arri preeksch seera un ahbola eewihstischanas. Sargees, wesseligu, stipru klawkohku bes leelas nohtes nozirst; tu tuhlin pee sawahm bittehm, kas ta kohka seedus mihlo un pee winneem eejukuschas, trubkumu atraddisi, jo tahš bittes no teemtahdeem seedeem dauds wafkas un meddus nefs. Bet ja wezš kohks pakrittis rahdahs, tad, eekam nozehrti, ee-urb' winnu pawassarä, un fullu notezzini. Ta tew labbu dsehreenu un ettiki dohd, kas ne ween mahjäs deen, bet par kurru, kad winnu pahrdohd, labba kapeika warr eenahft. Kohks, nozirstis, teef leeleem bluffceem prahthigi kaltehts un woi dischle-reem pahrdohstis, woi labbaki wahgös sastrahdahstis; bet negeldigus gabbalus un sarrus fadedsina fewischi woi krahni woi appaksch katla. Ja tawa seewa tohs gauschi baltus un stiprus pelnus patte newarr pee seepes wahrischanas leetä list, tad pilsehtä tew tee swetschu lehjeji un zitti pabrikameisleri par teem labbu naudu makshas. Willanas drehbes un wadmalu warr ar teem smalkeem sar-rineem un lappahm pehrweht, kad tu to wadmalu papreeksch eeksch alluhna suppas wahri un pehz tami klawu-suppa mehrze, tad tas teef kfaissi dseltens; bet kad tu winnu papreeksch ar melluma sahlehm (wahz. „Bitriol“) wahri, tad tas teef melbruhns. Tad nu, draugi, mannajt labbi: no tahš weenas paschas klawas es eeman-toju: 1) lohpa barribu, 2) fullu un ettiki, 3) geldigu leetas = kohku, 4) dahrgus pelnus, un 5) sinukku krahschau pehrwi willanahm drehbehm un wadmalai.

(Us preekschu wehl pahr zitteem kohfeem.)

.... 8.

Derrigs padohms.

Salwe preeksch wahtim no degguma.

Nemmi pa lihdsigeem daskeem linnsehlu-elji un kal-tu-uhbeni un famaisi to kohpa. Kad scho salwi pee

*) Balka sehdt ta walkas-grahmatu = un mehri-naschanas = teesa, fo wahzist „Messungs-Revision = Kommission“ fauz; tadeht Widsemmes semneeki tohs winneem eedohstus mahjas-walkus par „Balkas liffunteem“ mehds dehweht.

Laika uelcek, tad wahts nedabbu kaiſt, un kad jau kaiſumš irraid, tad ta to iſweſk.

Arri jehli ſarihwei kariuppeli, kaš tohp apfabrt likti, iſweſk kaiſumu. Wet taš labbakaiš irr bohmwelle, kad to ſadedſinatu weetu tudal ar to aptinn. Kad jau puhtes irr woi kad abde jau nogahjuſt, tad warr arri priſcha pautu dſeltenumu ar lianſchlu = elji un mahlderu elji (Zirniff) kophâ maiſiht, un to allaſchin apfabrt likt. Wet kad wahts jau ſliktaka, tad beš kaweſchanas pce daktera jaect.

Teeſas ſluddinaſchanaš.

Uš pawehleſchanu taš Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſaš Kreewu Walſiš 2c. 2c. 2c., tohp no Kalkuhneš pagasta teeſas wiſſi tee, kam taiſnaš praſſiſchanaš pce ta nomirruſcha Kalkuhneš krohdſineeka Andreas Meiera buhtu, ſcheitan aizinati un ſaſaukti, lai diwju mehneſchu ſtarpâ, prohti lihds 6to Oktober ſ. g., kaš taš weenigaiš un iſſlehgſchanaš termihuš buhš, woi paſchi woi zaur weetneekeem, kur tahdi peenemmami, pce ſchiš pagasta teeſas peeteizahš, un tad ſagaيدا, ko ſchi teeſa pehž likkumeem ſpreedišs. To buhš wehrâ nemt.

Kalkuhneš pagasta teeſa, 4tâ Auguſt 1834. I
 (Nr. 36.) Jofewicz Udum, pagasta wezzakaiš.
 Georg Perlemann, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Uš pawehleſchanu taš Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſaš Kreewu Walſiš 2c. 2c. 2c., tohp wiſſi tee, kam kahdaš praſſiſchanaš pce taš atſtahtaš mantas ta nomirruſcha Suſteš = Krihžbergas ſainneeka Keſteru Kriſtappa buhtu, ušaizinati, lai lihds 8to November ſ. g. pce ſchiš pagasta teeſas peeteizahš, jo pehž ſchi termina neweens wairš netapš peenemtš.

Gaweſeš pagasta teeſa, 6tâ September 1834. 2
 (Z. S.) ††† Gelse Mattihs, pagasta wezzakaiš.
 J. Krauſen, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Uš pawehleſchanu taš Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſaš Kreewu Walſiš 2c. 2c. 2c., tohp no Wahrmeš pagasta teeſas wiſſi tee, kam taiſnaš praſſiſchanaš pce ta Wahrmeš ſainneeka Kauku Uhdama buhtu, kaš ſawaš mahjaš inventariuma truhtuma, magafišneš un zittu parradu dehl wairš ne ſpehdamaš walbiht, atdewiš, un par kurra mantu konkurſe noſpreeſta, ſcheitan ušaizinati, lai lihds 11to

November ſ. g., kaš taš weenigaiš un iſſlehdſamaiš termihuš buhš, woi paſchi, woi zaur weetneekeem, kur tahdi peenemmami, pce ſchiš pagasta teeſas peeteizahš un tad ſagaيدا ko ſchi teeſa pehž likkumeem ſpreedišs.

Wahrmeš pagasta teeſa, 15tâ September 1834. 3
 ††† Zelau Uhdum, pagasta wezzakaiš.
 (Nr. 39.) J. J. Ehrhardt, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Uš pawehleſchanu taš Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſaš Kreewu Walſiš 2c. 2c. 2c., tohp no Brambergas pagasta teeſas wiſſi tee, kam taiſnaš praſſiſchanaš pce ta Brambergas ſainneeka Leel Uſſchſineeku Uhdama buhtu, par kurra mantu ſchodeen konkurſe noſpreeſta, ušaukti, ſew eekſch to ſtarpu no 8 neddelahm pce ſchahš teeſas peeteikteeš, zittadi neweens wairš netapš peenemtš.

Krohna Brambergas pagasta teeſa, 22trâ September 1834. 3
 J. Maiffel, pagasta wezzakaiš.
 (Nr. 226.) P. Paulborn, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Wiſſi tee, kam kahdaš taiſnaš parradu praſſiſchanaš pce ta lihdsſchinniga Grahwendahleš ſainneeka Wanneru Gedberta buhtu, par kurra mantu parradu dehl konkurſe ſpreeſta, tohp ušaizinati, lihds 17to November ſ. g. ar ſawahm praſſiſchanahm un peerahdiſchanahm pce ſchiš pagasta teeſas peemeldeceš, arri noliktâ termina ſanaht; jo wehlaſi nekahdaš praſſiſchanaš netapš peenemtaš.

Grahwendahleš pagasta teeſa, tanni 20tâ September 1834. 3
 (Z. S.) ††† Ewanku Kriſchjahn, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 39.) Leonh. Uterhuff, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Wiſſi tee, kam kahdaš parradu praſſiſchanaš pce ta Jaun-Lužeš ſainneeka Swirpu Jahna buhtu, par kurra mantu konkurſe ſpreeſta, tohp ušaizinati, lai ſawaš praſſiſchanaš lihds 13to Oktober ſ. g. pce ſchiš pagasta teeſas peemelde un tai termina ſanaht.

Jaun-Lužeš pagasta teeſa, 1mâ September 1834. I
 ††† Behrtulait Jahne Schulz, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 59.) U. G. Hammer, pagasta teeſas ſfrihweriš.

Tanni naſti no 9ta uš totu Auguſt tam Brozzenes ſainneekam Danzu Sprizzam weens dumbjiš ſirgš, ar

norautu astu, 9 gaddus wezß, no gannibahm sagts tappis; kas par scho firgu taifnu sinnu dohs, dabbuhs labbu pateizibas maksu. Ka arr no Brozzenes pagasta teefas sinnam darrihts tohp, ka weens dumfch firgß, 15 gaddus wezß, scheinan peecklihdis, un 4 neddelu starpa no appakfchraftitas deenas prett atlihdifinaschanu tahß mittinaschanas to warr pretti nemt.

Brozzenes pagasta teefa, 6ta September 1834. 2
††† Jaunsemu Wehrul, pagasta wezßzakais.

(Nr. 7.) Eduard C. Kreet, pagasta teefas ffrihweris.

No Preekules muifchas* pollizeies tohp wiffi, kam pee tahß atlikufchas mantas ta schein nomirufcha muifchas ffrihwera Friedrich Sander kahdas taifnas praffifchanas buhtu, ka arri tee, kam tam mirrufcham parradus jaatlihdifina buhtu, zaur scho urfaufli, few eekfch to starpu no 6 neddelahm pee fchihß muifchas-pollizeies peeckittees; jeb to sagaidiht, ka pehz nolikta laika neweens wairß ar sawahm mekleschanahm netapß pceenimts.

Jelaisis ar to appakfchraftu un sehgili tahß Preekules muifchas pollizeies, 18ta September 1834. 3
(L. C.) Herrmann von Korff,
(Nr. 91.) Preekules dsimtskungß.

Zittas flubdinafchanas.

Kas Keelas Blihdenes Mahrtime tirguß netapß wairß turrehts. I

* * *

Kad 12tais Oktober fchogadd us peeckdeenu ffriht, tapehz Daukkes Spranziffus tirguß, kas zittos gaddos fchai deena irr, fchoreif tiffai 18ta Oktober buhß. Daukkes pilfchtaß-kambari 15ta September 1834.

Andreas Schulz, pilfchtaß-eltermans.

* * *

Es tahm gohdigahm kahfneechem un brufhtehm sinnamu darru, ka pee mann' Jelgawa leela eela masfa Steffanija namma pahr lehtu maksu warr dabhuht: ittu ffruffas puffes, frohuites un aubes. 2

Geffner.

* * *

Masß melnß sunß (pikkels) ar dseltanahm kahjahm un dseltanu ffruffi, un fo pee tam warr pasiht, ka winnam weena patti aufß irr, no Biblesfe muifchas, ne tahl no Dohbeles, paklihdis. Kas scho sinnu us Biblesfes muifchu atpakkal neffihß, dabhuß peecklahjigu pateizibas maksu.

Naudas, labbibas un prezzu tirguß us plazzi. Rihgë tami 17ta Septempera 1834.

	Sudraba			Sudraba	
	nauda.	Rb. Kp.		nauda.	Rb. Kp.
3 rubli 60 kap. papihru naudas geldeja	I	—	I pohds kanneru . . . . . tappe maksahß ar	—	70
5 — papihru naudas	I	37	I — liinu labbakas furtes — —	2	50
I jaunß dahlderis	I	32	I — — flittakas furtes — —	2	30
I puhß rudju . . . . . tappe maksahß ar	I	40	I — tabaka	I	—
I — kweefchu	I	75	I — dselves	—	65
I — meefchu	I	—	I — fweesta	2	30
I — meefchu-putraimu — —	I	50	I muzza filtu, preefchu muzza — —	5	75
I — aufu	—	70	I — — wihtfchenu muzza — —	6	—
I — kweefchu-miltu	2	60	I — farkanas fahls	6	—
I — bihdeletu rudju-miltu — —	2	—	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudju-miltu — —	I	40	I — rupjas baltas fahls — —	4	—
I — firnu	I	25	I — fmalakas fahls	3	90
I — liinu-sehklas	4	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda ffrahw ar papihres naudu weena maksfa.		
I — kanneru-sehklas	I	50			
I — kimmenu	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augftas waldischanas puffes: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhfotais.